

ALTURO, N., BESA, J., BLADAS, Ò. i NOGUÉ, N. (eds.). *L'argumentació*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona. 2006. 232 pàg. ISBN: 84-477-0952-3.

La comunicació és un acte de persuasió, tal com postulaven els retòrics clàssics: ens comuniquem perquè volem aconseguir un objectiu. Per això, argumentar esdevé una activitat discursiva fonamental i conèixer les estratègies argumentatives bàsiques ens pot ajudar a aconseguir allò que desitgem. L'argumentació és l'eix central dels nou treballs inclosos en el volum que ressenyem, en què investigadors de prestigi reconegut en l'anàlisi del discurs aborden aquest tema des de marcs teòrics i enfocaments diferents. Els articles –escrits en català majoritàriament, exceptuant-ne el de Wilches i Montolí– s'han agrupat en dos grans blocs: els tres primers estudis van ser exposats en el 13é Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB-13) (2005) i els altres sis van ser presentats en l'XI Jornada sobre Variació Lingüística (2006).

Els treballs presentats en el Col·loqui serveixen com a introducció teòrica, ja que fan una revisió de diversos enfocaments des dels quals s'ha estudiat l'argumentació. En concret, Xavier Laborda ofereix un repàs per vint-i-cinc segles de retòrica, amb un estructura molt clara, que resulta molt didàctica, gràcies a la inclusió d'alguna taula resum que facilita el seguiment de la lectura. A partir d'aquest article, podem reflexionar sobre les diferències entre un bon orador, capaç de fer un bon discurs; i un bon conseller, que va més enllà, perquè és capaç de convèncer, mitjançant un diàleg que és una de les formes d'acostar-se a la realitat científica. Margarida Bassols, per la seua banda, aborda l'argumentació des del punt de vista de la pragmadialèctica. La pragmatologia ha estudiat l'argumentació com un procés que permet als usuaris d'una llengua aconseguir un objectiu. Més en concret, la pragmadialèctica de Van Eemeren, Grootendrost, Jackson i Jacob contribueix a l'anàlisi de l'argumentació mitjançant

una reconstrucció ideal de les condicions d'argumentació. Així, en aquest treball, es recullen els mecanismes més efectius en la pràctica argumentativa amb gran quantitat d'exemples que contribueixen a la claredat expositiva.

En aquest primer bloc, l'article amb una orientació més aplicada és el de Pompeu Casanova que presenta una eina informàtica al servei del dret (Juriservice) construïda a partir dels principis de l'argumentació. Es tracta d'una eina nova, un iFAQ (*Intelligent frequent asked questions* [sic]) que ajuda els jutges inexperts a resoldre els seus dubtes compartint experiències amb altres jutges amb més anys de bagatge en la professió. El tema del text, relacionat amb la intel·ligència artificial, és molt específic, amb molta terminologia i potser requeriria major comentari dels exemples per a facilitar-ne la comprensió i també vincular més la part teòrica de l'article amb la presentació de l'eina informàtica.

Els sis articles restants, exposats en la Jornada sobre Variació Lingüística, analitzen textos argumentatius de diversos àmbits o bé estratègies argumentatives que s'usen en el discurs. L'ordenació dels articles no sembla obeir cap criteri, tot i que s'haurien pogut agrupar per àmbits discursius: col·loquial i mitjans de comunicació, acadèmic i empresarial. Així, l'àmbit col·loquial és explorat per Amadeu Viana, que analitza l'humor en la conversa ordinària en unitats que anomena intervencions còmiques conversacionals (icc), en les quals la comicitat s'utilitza com un recurs argumentatiu. L'article de Vicent Salvador se centra majoritàriament en exemples extrets de la premsa i parteix d'un enfocament gramatical. Es tracta d'una perspectiva poc explorada quan s'estudia l'argumentació, ja que sovint és més habitual un enfocament discursiu. Salvador destaca alguns dels mecanismes lexicogramaticals de què disposa cada llengua: l'anàfora (recurs reformulatiu amb el qual es fan valoracions), les nominalitzacions semàntiques (recurs que permet fer abstracció dels agents) i algunes unitats lèxiques (en concret, comenta el cas del doblet lèxic *risc* i *perill*), que s'usen com a recurs argumentatiu.

Els textos de l'àmbit acadèmic són els que més atenció reben: hi ha tres treballs que aborden aquest àmbit. Besa, Alturo, Adam i Carrera analitzen la coherència en textos argumentatius elaborats per

tres estudiants de Filologia Catalana en diversos estadis de la llicenciatura, de manera que s'hi pot observar l'evolució pel que fa a l'ús de diverses tècniques argumentatives. Es tracta d'un estudi quantitatiu; tot i que la quantificació de fenòmens com generalitzacions, paral·lelismes, elaboracions o contrastos, tal com reconeixen els mateixos autors, no deu ser fàcil.

En aquest mateix àmbit, Wilches desenvolupa un interessant estudi contrastiu en què analitza textos científics i de divulgació sobre genètica humana, un tema molt polèmic que ha despertat molt d'interès social des dels anys 80. Així, les estratègies que vinculen argumentació i ideologia constitueixen l'element central d'aquesta anàlisi pragmatològica. En aquest sentit, els arguments d'abstracció i d'hipòtesi, usats en el discurs divulgatiu, són els que fomenten l'adhesió ideològica; mentre que els arguments de causa-efecte són més típics dels textos científics.

Finalment, Cros, Bassols, Álvarez Monereo i Sala s'ocupen de la gestió acadèmica i presenten un estudi basat en qüestionaris en els quals membres de l'equip de govern de la Universitat Autònoma de Barcelona (directors de departament, degans, vicedegans...) fan balanç de la gestió que desenvolupen. Les diferents estratègies argumentatives que s'usen fan possible distingir dos estils de gestió: el col·legial, caracteritzat per una modalització positiva, en què s'expressen dubtes i concessions; i l'estil managerial, amb gran quantitat d'asseveracions. L'àmbit empresarial també està present gràcies al treball d'Estrella Montolí, molt documentat i amb una exposició molt clara, que estudia els processos argumentatius que utilitza ENDESA per respondre als clients que han exposat alguna queixa a la companyia. En aquest cas, estratègies com la desfocalització mitjançant l'ús de la 3a persona o l'ús de connectors concessius són recursos que contribueixen a aportar un caràcter més objectiu i alhora ajuden a mantenir les regles de cortesia verbal.

En conclusió, ens trobem davant un volum que aplega alguns articles que poden servir com a introducció teòrica a l'argumentació. A més, des del punt de vista de l'aplicació, ens ajuden a descobrir estratègies eficaces de comunicació en diversos àmbits; tot i que cal assenyalar l'absència de l'àmbit polític, molt interessant des d'aquest

punt de vista, ja que l'argumentació hi esdevé essencial. No obstant això, el llibre pot ser, en definitiva, una oportunitat per a descobrir diverses tècniques argumentatives, que són un dels mitjans més efectius de què disposem per a fer avançar la ciència.

Àngels Campos
Universitat de València